

Suunnitelma kompostointitoiminnan lopettamiseksi Rantasalmen jätevedenpuhdistamolla

Etelä-Savon ympäristökeskus on päätöksellään 17.12.2003 myöntänyt Rantasalmen kirkonkylän nykyisen jätevedenpuhdistamon toiminnalle, jätevesien johtamiselle ja lietteiden käsittelylle toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan (ESA-2002-Y-269-121). Itä-Suomen aluehallintovirasto on tarkistanut 24.2.2012 ympäristöluvan lupamääräyksiä päätöksellään nro 15/2012/1 (ISAVI/176/04.08/2010) ja myöntänyt 14.5.2025 ympäristöluvan (ISAVI/7603/2024) jätevedenpuhdistamon toiminnan olennaiselle muuttamiselle.

Lupa koskee puhdistusprosessin parantamista riittävän puhdistustehon saavuttamiseksi. Puhdistamon saneeraustarpeiden vuoksi rakennetaan uusi prosessirakennus. Nykyinen puhdistamorakennus ja puhdistamolietteiden kompostointikenttä jäävät pois käytöstä uuden puhdistamon käyttöönoton jälkeen. Nykyinen puhdistamorakennus puretaan ja alue maisemoidaan. Puhdistamon kunto ja puhdistusteho edellyttävät uuden puhdistamon rakentamisen aloittamista mahdollisimman pian.

Rantasalmen nykyinen jätevedenpuhdistamo on 2 600 asukkaan jätevesille mitoitettu biologis-kemiallinen jälkisaostuslaitos, joka on rakennettu vuonna 1983. Puhdistamolla käsitellään kunnan alueella muodostuvat jätevedet sekä vastaanotettavia saostuskaivo- ja umpikaivolietteitä. Jätevettä käsitellään keskimäärin 450 m³ vuorokaudessa. Vuonna 2023 jätevettä käsiteltiin yhteensä 147 307 m³ (vuonna 2022: 123 570 m³ ja vuonna 2021: 123 682 m³). Vastaanotettujen saostuskaivo- ja umpikaivolietteiden määrä on vuosittain noin 2 440 m³.

Puhdistamolla muodostuvat ylijäämalietteet on sakeutettu painovoimaisesti ja kuivattu suotonauhapuristimella, minkä jälkeen ne on aumakompostoitu puhdistamon viereisellä asfaltoidulla ja viemäröidyllä kompostointikentällä, josta valumavedet on johdettu puhdistamon tulopumppaamoon. Kuivattuun lietteeseen on lisätty tukiainetta (hake, turve, kuori) suhteessa noin 1:1. Kompostoitua lietettä syntyi 506 m³ vuonna 2023. Kompostituote on käytetty osittain viherrakentamiseen. Lietteen kompostointia on mahdollista jatkaa ympäristöluvan mukaisesti uuden puhdistamon valmistumiseen asti.

Lupamääräykset

Ympäristöluvan ISAVI/7603/2024 kohdan 4.3.11 Kompostointikentän toiminnan lopettaminen lupamääräyksen 31 mukaan nykyisen jätevedenpuhdistamon toiminnan päätyttyä kompostointikentällä vielä olevat valmiit kompostituotteet on toimitettava mahdollisuuksien mukaan asianmukaiseen hyötykäyttöön. Kentällä olevat jätteet on toimitettava sellaiseen käsittelypaikkaan, jolla on lupa vastaanottaa ja käsitellä kyseisiä jätteitä. Kompostituotteet ja jätteet on poistettava kentältä 31.12.2030 mennessä.

Kompostointikentältä poistetuista kompostituotteista, jätteistä ja muista aineista on pidettävä kirjaa, johon merkitään vähintään poistettu määrä, jättenimike ja jätteen tyyppi, toimituspaikka, ajankohta, käsittelytapa ja kuljettajan tiedot.

Kompostointikentällä muodostuvat suoto- ja valumavedet on kerättävä ja johdettava jätevedenpuhdistusprosessiin niin kauan kunnes kenttä on tyhjennetty ja puhdistettu.

Käytöstä poistetun kompostointikentän alueella on selvitettävä maaperän pilaantuneisuus ja puhdistustarve.

Lupamääräyksen 32 mukaan kompostointikentän lopettamistoimien aloittamisesta on ilmoitettava Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja Rantasalmen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle viimeistään kolme kuukautta ennen lopettamistoimien aloittamista. Tällöin on esitettävä yksityiskohtainen suunnitelma toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimenpiteistä, kuten kompostituotteiden ja tukiaineiden jatkokäsittelytoimista ja alueen siistimisestä.

Toteutetuista lopettamistoimenpiteistä on tehtävä yhteenvetoraportti, joka on toimitettava Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja Rantasalmen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle viimeistään kolmen kuukauden kuluessa töiden lopettamisesta. Raportissa on esitettävä muun muassa tehdyt toimenpiteet sekä jätteiden määrät ja toimituspaikat.

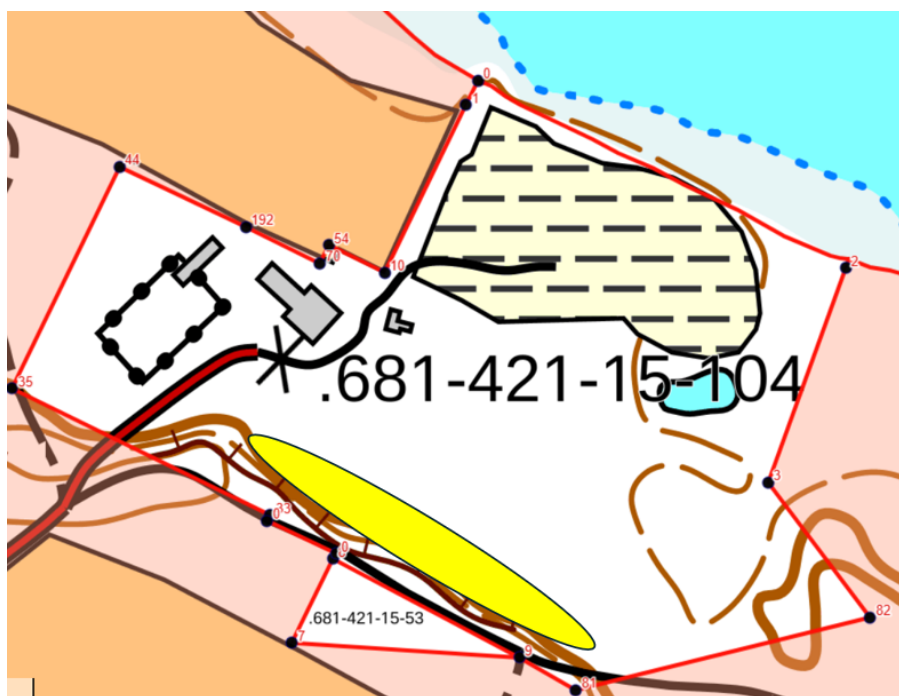
Suunnitelma kompostointitoiminnan lopettamiseen liittyvistä toimenpiteistä

Kompostoidun puhdistamolietteen toimittamisessa asianmukaiselle vastaanottajalle on ollut lähivuosina haasteita, jonka vuoksi kompostituotetta on päässyt kertymään alueelle noin 1 000-1 500 m³. Kompostikentältä maapohjalle samalle kiinteistölle siirretyt kompostituotekasat ovat uuden puhdistamon rakentamisen tiellä, joten ne tulisi saada pois alueelta mahdollisimman pian (kuvat alla).

Rantasalmen kunta on pyrkinyt selvittämään kompostituotteelle vastaanottajaa, mutta ongelmaksi on osoittautunut tuotteessa esiintyvä vieraskasvilaji (jättipalsami), joka rajoittaa tuotteen hyötykäyttöä. Vieraskasvilajin leviämisen ehkäisemiseksi tarkoituksenmukaisinta olisi hyödyntää kompostituote maisemointiin ja maarakentamiseen alueella.

Rantasalmen kunta esittää, että kompostialueelle kertynyt 1 000-1 500 m³ kompostituotetta voitaisiin käyttää maarakentamiseen ja maisemointiin kunnan omistamalla kiinteistöllä Puhdistamo 681-421-15-104 kartalla keltaisella värillä esitetyssä sijainnissa. Ko. kohtaan kiinteistölle on aikanaan maa-ainesoton seurauksena muodostunut jyrkkä rinne, joka on sortumavaarallisenä turvallisuusriski. Kompostituotteen avulla rinnettä saataisiin sidottua ja loivennettua.

Kompostituotetta sisältävä rakenne peitetään riittävällä kerrospaksuudella puhdasta maa-ainesta, jolloin jättipalsamin siemenpankki tuhoutuu. Jättipalsamin siemenpankki on lyhytikäinen, siemenet säilyvät maassa itämiskelpoisina 2-4 vuoden ajan. Vieraslajikasvin itämistä seurataan hyödyntämisen jälkeen vähintään kahdesti kasvukaudessa ja tarvittaessa ryhdytään torjuntatoimiin. Yksivuotisille lajeille tehokas torjuntakeino on niitto ennen siementen kehittymistä. Tarvittaessa lisätään peittopaksuutta.

Kompostituotetta ei sijoiteta 10 m lähemmäksi naapurikiinteistön rajaa. Alueen välittömässä läheisyydessä ei ole luonnonsuojelualueita tai muita luonnontilaltaan herkkiä kohteita. Alueella ei ole myöskään ojia, joita pitkin vieraslaji pääsisi leviämään. Käsittelyalueelta poistuttaessa koneiden renkaat puhdistetaan harjaamalla.

Kompostoituneen materiaalin hyödyntäminen maarakentamisessa tehdään loppukesän/syksyn 2025 aikana, jotta alue olisi valmiina puhdistamon rakentamisen aloittamiseen viimeistään keväällä 2026.

Törmäpääskyjen huomiointi

Etelä-Savon ELY-keskuksen tiedon mukaan alueella on havaittu törmäpääskyjä 100 m tarkkuudella kohteesta. Ilmoitus on vuodelta 1998. Hankkeessa on syytä varmistua, ettei törmäpääskyn pesiä hävitetä.

Kunnan ympäristöasiantuntija ja tekninen johtaja ovat tehneet alueelle maastokäynnin 17.7.2025. Alueella ei havaittu törmäpääskyjä tai niiden pesäkoloja. Kuvassa ainoa potentiaalinen kohde alueella pesäpaikaksi.

Kuva 17.7.2025

Lietteen käsittelyssä tapahtuvat muutokset

Viimeistään uuden jätevedenpuhdistamon käyttöönotosta alkaen puhdistamoliete tullaan kuljettamaan umpinaisella vaihtolavakontilla (1–2 kuormaa viikossa) jatkokäsiteltäväksi erikseen kilpailutettavalle vastaanottajalle, jolla on ympäristölupa puhdistamolietteen käsittelemiseen. Liete kuljetaan pois jo rakentamisen aikana, mikäli kompostikenttä esimerkiksi osoittautuu olevan rakentamisen tiellä ja kompostointi tämän vuoksi alueella on tarkoituksenmukaista lopettaa ennen luvassa määrättyä 31.12.2030.

Mikäli kompostointia joudutaan jatkamaan ja se on mahdollista rakentamisen aikana, sitä tehdään vain tarkoitukseen varatulla asfaltoidulla kompostikentällä, josta muodostuvat suoto- ja valumavedet johdetaan jätevedenpuhdistusprosessiin niin kauan kunnes kompostointitoiminta on lopetettu ja kenttä on tyhjennetty sekä puhdistettu.

Tarkkaa tietoa lietteen vastaanottajasta (yrityksen nimi) on mahdotonta vielä tässä vaiheessa hanketta esittää tämän suunnitelman yhteydessä, koska kuljetuksen aloitus on ajankohtaista uudelta puhdistamolta arviolta vuonna 2027. Tieto vastaanottajasta toimitetaan ELY-keskukselle heti vastaanottosopimuksen laatien jälkeen. Uudella puhdistamolla arvioidaan muodostuvan kuivattua puhdistamolietettä noin 500 m³ vuodessa. Lietteen määrä voi vähentyä enemmänkin tehokkaamman tekniikan käyttöönoton myötä.

Tarkkailu ja raportointi

Jätevesilietteen laadun tarkkailua tehdään valtioneuvoston asetuksen jätteistä (978/2021) liitteen 4 mukaisesti. Lietteestä ja sen käsittelystä pidetään kirjaa. Kirjanpito sisältää maarakennukseen alueella käytetyn kompostituotteen sekä alueelta poistoimitetun kompostituotteen/lietteen määrän ja laadun, hyödyntämisen ja/tai poiskuljettamisen ajankohdan, toimituspaikan ja vastaanottajan sekä kuljettajan tiedot.

Kompostikasojen siirron jälkeen on mahdollista tehdä maaperätutkimus kasojen alapuolisesta maaperästä. Tutkimukset tilataan niiden tekemiseen erikoistuneelta yritykseltä, joka laatii maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen selvittämisestä erillisen suunnitelman. Kompostointikentän maaperän pilaantuneisuus ja puhdistustarve selvitetään mahdollisuuksien mukaan samassa yhteydessä taikka viimeistään, kun kenttä on poistettu käytöstä.

Toteutetuista lopettamistoimenpiteistä laaditaan yhteenvetoraportti viimeistään kolmen kuukauden kuluessa töiden valmistumisesta. Raportti toimitetaan Etelä-Savon ELY-keskukselle.

Rantasalmen kunta
Vesi- ja viemärilaitos